

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

III. Redeuntibus Legatis Africanis, patuit canonem à Faustino Legato sedis apostolicæ prolatum non extare in synodo Nicæna. Parum id profuit. Nam Celestinus Papa paulò pòst admisit appellationem ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

Episcopis futurum si revisiones non omnino abolerentur, sed contra decernerentur auctoritate sedis apostolicæ. Tentatum id in Africanis ingenjis voluit Pontifex. Itaque anno quadringentesimo decimo octavo Faustinum Episcopum Legatum suum misit ad Concilia Africæ, qui omni studio in id incumberet ut Episcopi Africani sinerent Romanam sedem appellari ab Episcopis damnatis. Integra negotij istius series extat in codice canonum Ecclesiæ Africanæ; quæ in codicem canonum Ecclesiæ transcripta est à Dionysio Exiguo, qui sub Imperatore Iustiniano floruit. Datum est in mandatis Legato ut Episcopos Africanos hortaretur ad observationem septimi canonis Sardicenis, in quo agitur de appellationibus ad sedem apostolicam, sed ea dignitate ut canon ille laudetur quasi ad Nicænam synodum pertineret. Verùm Episcopi, qui canonem illum non reperiebant in exemplaribus Concilij Nicæni à Cæciliano Carthaginensi Episcopo, qui ei synodo interfuerat, in Africam delatis, pronuntiarunt dubios esse canones à Faustino prolatos. Decreverunt autem mittendos esse Legatos ad Episcopos Alexandria & Constantinopoleos, ubi authenticum Concilium Nicænum esse dicebatur, ut agnosci dein posset an revera hi canones ad Nicænam synodum pertinerent. Tum etiam decreverunt monendum de hoc esse Bonifacium Papam, Zozimi successorem, ut & ipse curam quoque suam adhibeat in conquirendis veris exemplaribus Concilij Nicæni. Pollicentur tamen obdituros se huic canonis, si confiterit eum pertinere ad synodum Nicænam; si verò aliter eveniret, tractaturos dein in sequenti synodo de hoc negotio. Interim statuunt, juxta quod censuerat sanctus Augustinus, ut canon de appellationibus Episcoporum à Faustino propositus executioni mandetur, quem admodum ipsi anno præterito scripserant ad Zozimum. *Iam priore anno, inquit, etiam literis nostris ad eundem venerabilis memoriae Zozimum Episcopum datis insinuare curavimus ut ea servare sine ulla ejus injuria paulisper sinneremus usque ad inquisitionem statutorum Concilij Nicæni.*

II. Attamen in antecessum admonent Bonifacium, intelligere etiam sanctitatem ejus æquum non esse ut Afri typhum istum patiantur, si constiterit canones illos abesse à synodo Nicæna; tamen, ut aiunt, in Italia custodiatur id quod in canonibus prolatis statutum est. Vnde colligi potest ei legi nondum subjacuisse reliquas provincias. *Hæc utique usque ad adventum verissimorum exemplariorum Nicæni Concilij inscriba gestis sunt: quæ*

etsi quemadmodum ipso quod apud nos fratres ex apostolica sede directi allegaverunt communitario continerentur, eoque ordine vel apud vos in Italia custodirentur, nullo modo nos talia qualia commemorata jam nolumus vel tolerare cogere, vel intolerabilia pateremur. Sed credimus, adjuvante misericordia Domini Dei nostri, quòd tua sanctitate Romanæ Ecclesiæ presidente, non sumus jam istum typhum passuri, & servabuntur erga nos ea quæ nobis etiam non disserentibus custodiri debeant, cum fraterna caritate, quæ secundum sapientiam atque justitiam quam tibi donavit altissimus etiam ipse perspicias esse servanda, si forte aliter se habent canonis Concilij Nicæni. Hunc locum aliquatenus emendatum proferre placuit, ut manifestior fieret ejus sententia; quæ alioqui obscura est in editis, vitio interpunctionum. Hinc enim data errandi occasio Cardinali Perronio, qui in cap. LII. Replicæ immensum aberrat à vero sensu hujus epistolæ, adducta interpretatione quam fulcire nititur auctoritate versionis Græcæ, quæ & ipsa quoque multum discrepat à genuino sensu.

III. Effectus legationis ab Africanis in Orientem missæ is fuit ut Cyrillus Episcopus Alexandrinus & Atticus Constantinopolitanus ad Africanos miserint exemplaria viginti canonum Concilij Nicæni, inter quos non extabat ille quem justus Zozimi Faustinus protulerat. Parum tamen id profuit. Celestinus enim, Bonifacij successor, haud multò post admisit appellationem Apiarij Presbyteri ab Episcopo suo depositi; eumque restituens, Legatum in Africam pro executione restitutionis misit Faustinum, tamen appellatio Presbyterorum prohibita fuisset in Concilio Nicæno & Sardicensi. Congregata synodo Africana, nullum non lapidem movit Faustinus ut Apiarium in communionem recipi ab Afris procuraret, volens eum reddi communioni, Ecclesiæ Romanæ asserens privilegia. Quod intelligi debet de Faustino; non autem de Apiario, ut Perronio visum. At Faustinus, tamen multum moverit, nihil promovit. Contrà, cum Concilium cognitionem accusationis in se suscepisset, convictus est Apiarius præsentem Faustino. Quapropter patres Celestino supplicent ne deinceps facile suscipiat eos qui ex Africa Romam veniunt, nè in suam communionem admittat eorum excommunicatos, quia hoc etiam Nicæno Concilio definitum est. Tum etiam orant ut Presbyterorum improba refugia repellat: quia, inquit, & nulla patrum definitione hoc Ecclesiæ derogatum est Africanæ. Addunt autem synodum Nicænam Presbyteros & Episcopos commississe suis Metropolitanis, ut univèrsæ

Epist. Concil.
Afric. ad Bonifa-
cium PP.

Vide lib. 4. cap. 5.
8. 9.

eorum causæ in provinciis eorum definirentur; ita tamen ut unicuique concessum sit, si iudicio cognitorum se putat offensum, ad universale Concilium Africae provocare. Causas enim illic seriò & diligenter examinandas iri, in plenario videlicet Episcoporum conventu; qui haud dubiè veritatem rerum deprehendent, facillèque agnoscent an testimonia vera sint, adductis videlicet coràm testibus, qui ad *transmarinum iudicium* adduci non possunt. Rejiciunt etiam temperamentum quod ipsis, ut conjectura suadet, à Faustino propositum fuerat, quo exigebatur eorum consensus pro mittendo Legato ad synodos Africanas: *Nam ut aliqui tanquam à tue sanctitatis latere mittantur, nulla invenimus patrum synodo constitutum.* Orant etiam Celestinum ne in posterum Clericos Romanos mittat executores; (id enim usurpatum fuerat, misso Faustino, qui communionem Apiario restitui procuraret) *ne fumosum typhum seculi in Ecclesiam Christi, que lucem simplicitatis & humilitatis diem Deum videre cupientibus presert, videamur inducere.* Nam quoad Faustinum, securos se esse aiunt quòd ob probitatem & moderationem Summi Pontificis, qui etiam rationem habebit fraternæ caritatis, eum ulterius Africa non patietur. De Faustino enim heic loquuntur patres; non autem de Apiario, ut existimat Cardinalis Perronius, vim apertam inferens verbis epistolæ ad Celestinum scriptæ.

IV. Ex hac narratione, quæ ex fide actorum descripta est, prout extant in contextu Latino, quem Cardinalis Perronius prætextu emendationis corruptit, ex hac inquam narratione colligitur Africae & alius provinciarum, si Italianæ excipias, ignotos fuisse canones Sardicenses usque ad tempora Zoimi Papæ, tum in usu non fuisse appellationes Episcoporum ad sedem apostolicam, easque esse contrarias canonibus synodi Nicænæ, demum Episcopos Africanos in ea esse sententia ut profiteantur nolle se in posterum tolerare huiusmodi appellationes, licet eis adquevissent quandiu obscurum fuit an canones ab apostolica sede directi in Nicæna synodo conditi fuissent.

V. Fatendum tamen est eos tandem cessasse desiderijs Pontificum Romanorum, non quidem in isto Concilio, tamen si ita visum Bellarmino, Perronio, & Baronio. huic enim sententiæ manifestè repugnant eorum oppositiones verbis minimè ambiguis conceptæ in eorum epistola ad Celestinum. Cessare ergo tandem ob pertinaciam sedis apostolicæ Pontificum, qui nihil remittere voluerunt ex jure sibi legitime quæsito in Concilio generali Occidentis, Sardicensi nimi-

rum; præsertim cum possessioni eorum concessissent Africani Episcopi, qui ad certum tempus morem gesserant desiderijs Summorum Pontificum. Subsidio fuit exemplum Galliarum & Hispaniarum, apud quas in usum revocatum est privilegium illud. Tum etiam Novella constitutio Valentiniani suggerente Leone primo data anno quadringentesimo quadagesimo quinto, quæ Summo Pontifici supremam auctoritatem tribuit in iudicijs Episcoporum, five ij Galliarum, aut ex alijs provinciis, quod Africanos coëgit ad observationem canonum Sardicenses. Præterea, incurso Vandalorum, qui Arriani erant, & in Africa dominabantur, Africanos necessitate adigebat ad archaisimam unionem cum Ecclesia Romana. Vestigia tamen quædam contradictionis extant in epistolis Papæ Leonis, in causa Lupicini. Sed adquevissent eos constat ex Ferrando Diacono Ecclesiæ Carthaginensis, qui sub Iustiano Imperatore floruit, ut patet ex capitibus LX. & LXI. Breviarij canonum ejusdem Ferrandi.

CAPVT XVI.

Synopsis.

1. Investigatur quamnam ob causam Zoimus canones Sardicenses promiserit sub titulo Concilij Nicæni. Fieri id ita potuit, quòd Innocentius pronuntiasset Ecclesiam nullis canonibus uti præterquam Nicænis; tum etiam quòd Afris nulla synodus Sardicenses nota erat præter eam quæ ab Arrianis habita fuerat. Necessarium itaque erat eos Nicæno Concilio tribui, ut contradictioni Africanorum occurreretur.

II. De ordine iudiciorum in Africa, quoad Episcoporum peccata. Iudicabantur à Primatibus & synodis suarum provinciarum; in casu verò appellationis, à Concilio universali Africae. Africa tum divisa erat in sex provincias.

III. Decretum deum ut duodecim iudices eligerentur à reo & ab accusatore, ab eorum verò iudicio appellari non posse.

IV. Episcopus enim iudicari debet à duodecim Episcopis. Decimum tertium constituebat Primas; qui necessarius erat. Quare Lucas Patriarcha (P. depositionem cuiusdam Episcopi à Metropolitanis Cyprio decretam ex eo capite irritam esse pronuntiat quòd ab undecim tantum Episcopis cum Metropolitanis peracta fuisset. Attamen ex consensu partium minor iudicum numerus sufficere poterat, ex carone Africano xv.

V. In casibus Episcoporum ac Presbyterorum non licebat provocare ad iudicia transmarina. Manifestè id scriptum in canone xxviii. collectionis Africanæ, adjecta videlicet clausula canonis Milevitano. Adversus hanc clausulam pugnant acriter Baronius & Perronius: quorum sententia resellitur. Africa existimabat apostolicam sedem appellari non posse à iudicibus electis, neque à Concilio universali Africae. Placuit etiam id Gallis nostris avo Hincmari.

VI. Illustrissimus Cardinalis Perronius existimat appellationes Episcoporum Africanorum recipi solitas